

УДК 72.01

ЕСТЕТИКА НОВОГО УРБАНІЗМУ ЯК ФАКТОР СТІЙКОГО РОЗВИТКУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

СОЛОВІЙОВ Андрій, БЛІНОВА Марія

Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, Харків, Україна

andrii.soloviov2@kname.edu.ua, mariia.blinova@kname.edu.ua

У тезах розглянуто естетику Нового урбанізму як не декоративний додатак до міського проектування, а як один із чинників формування стійкого міського середовища. Показано, що композиційна цілісність, людський масштаб, змішане використання, візуальна впізнаваність і повага до локального контексту підсилюють соціальну інтеграцію, людиноцентричність, довговічність забудови та просторову ідентичність. Особливу увагу приділено внеску Леона Кріє, ролі Philippe Pemezes у трансформації Le Plessis-Robinson, а також кейсам Cayalá і Brandevoort. Окремо висвітлено освітній вимір популяризації естетично орієнтованого урбанізму.

Ключові слова: Новий урбанізм, естетика міста, стійкий розвиток, людський масштаб, Cayalá, Brandevoort.

ВСТУП

У сучасному урбаністичному дискурсі категорія стійкості (sustainability) зазвичай пов'язується з енергоефективністю, транспортною доступністю, щільністю, екологічними технологіями та інклюзивним управлінням. Водночас естетичний вимір міського середовища нерідко розглядається як другорядний або суто репрезентативний. Такий підхід є методологічно звуженим, оскільки саме естетична якість простору значною мірою визначає його сприйняття, інтенсивність використання, рівень локальної ідентифікації та готовність громади підтримувати його в довгостроковій перспективі.

Новий урбанізм, на противагу модерністичним підходам, запропонував альтернативу функціонально розщепленому, автомобілецентричному і просторово анонімному місту. У цій парадигмі «краса» міського середовища не зводиться до стилістичної оболонки. Вона пов'язана з людським масштабом, виразною структурою вулиць і площ, змішаним використанням, активним першим поверхом, просторовою ієрархією та типологічною впізнаваністю міської забудови. Саме тому естетика Нового урбанізму має розглядатися як чинник стійкості, що поєднує екологічні, соціальні та культурні параметри розвитку міста.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є виявлення того, яким чином естетика Нового урбанізму впливає на формування стійкого міського середовища, а також обґрунтування

значення цього підходу на прикладі внеску Леона Кріє, ролі Philippe Pemezes та реалізованих проєктів Cayalá i Brandevoort.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Однією з ключових постатей, що сформували естетичну й просторову логіку Нового урбанізму, є Леон Кріє. Його підхід ґрунтується на критиці модерністського зонування, надмірного масштабу та розриву між архітектурою і міською тканиною. У практичному вимірі це означає повернення до квартальної структури, вулиці як базової одиниці міського життя, просторової цілісності публічних просторів і архітектури, що підсилює відчуття місця. У проєкті Ciudad Cayalá Кріє разом із Estudio Urbano запропонував нове традиційне місто як розширення Гватемала-Сіті; метою було створення гуманного, гостинного і змішаного міського середовища, здатного підтримувати спільноту, локальну економіку та виразну громадську сферу [1].

Кейс Cayalá є показовим для розуміння того, як естетика може працювати на стійкість. За даними Estudio Urbano, Paseo Cayalá було задумано як комерційний і громадський центр нового міста, що розвивається як гуманістичне продовження Гватемала-Сіті. Його просторову основу становлять дрібно-парцельований міський квартал, 3–4-поверхова забудова, пішохідно орієнтована мережа вулиць і бульварів, а також публічні простори, інтегровані в щоденне життя мешканців [2]. У цьому випадку естетичний порядок середовища безпосередньо пов'язаний із соціальною взаємодією: регулярна щоденна взаємодія, змішані функції, пішохідність і культурно впізнавана архітектурна мова формують не лише образ місця, а й реальні механізми життєздатності міського фрагмента. Отже, стійкість тут постає як єдність просторової краси, функціональної різноманітності та соціальної щільності (Рис. 1).

Рис. 1. Центральна частина міста Cayalá, Guatemala.
Фото: Rene Hernandez (CC-BY-SA-2.0)

Другий важливий кейс – Brandevoort у Нідерландах. Згідно з матеріалами СКСА, це нове поселення площею 365 га, розраховане приблизно на 17 000 мешканців. Його концепція ґрунтується на принципах традиційного брабантського міста: щільний центр De Veste з периметральною

забудовою, змішаними функціями, ринковою площею, каналом, станцією, школою, магазинами, гастрономією та громадськими об'єктами [3]. У Brandevoort естетика міста працює через морфологічну впорядкованість, різноманітність фасадів, впізнаваний силует і композиційну завершеність громадських просторів (Рис. 2).

Рис. 2. Brandevoort, Нідерланди. (CC-BY-SA-3.0)

Не менш показовим є внесок Philippe Pemezes, який пов'язаний із трансформацією Le Plessis-Robinson. У представленні цього кейсу наголошується, що метою було перетворення монофункціонального передмістя на повноцінне місто з власним центром, магазинами повсякденного обслуговування, громадськими просторами та виразним архітектурним образом. Класична архітектура і м'яка, гармонійна візуальна мова розглядалися не як стилістичний жест, а як спосіб зробити місто дружнім, впізнаваним і привабливим для життя [4].

У цьому контексті особливо важливо, що естетика прямо пов'язується з добробутом, безпекою та громадянською відповідальністю. Саме така логіка простежується і в новітніх узагальненнях The King's Foundation, де трансформацію Le Plessis-Robinson під керівництвом Philippe Pemezes подано як приклад того, що повернення ідентичності, створення громадського центру та використання перевірених пішохідних форм може забезпечувати соціальне різноманіття, зниження рівня бідності, зростання частки власників житла та посилення громадянської гордості. Отже, естетика тут виступає не додатком до стійкості, а одним із механізмів її досягнення.

Окремої уваги потребує просвітницький вимір поширення цих ідей. Платформа The Aesthetic City послідовно популяризує тезу про те, що краса в забудованому середовищі безпосередньо пов'язана з добробутом, щастям, довговічністю та екологічною відповідальністю. Куратори платформи наголошують на необхідності серйозно ставитися до краси в архітектурі та містобудуванні, орієнтуватися на перевірені часом принципи й поважати контекст [5]. Особливо цінною є освітня складова: літня школа «Let's Build a Beautiful City» поєднує лекції з урбанізму, сталості, класичної і традиційної

архітектури, студійні вправи, екскурсії та фінальний проєкт із розроблення майстер-плану потенційної громади.

ВИСНОВКИ

Отже, естетика Нового урбанізму має розглядатися як вагомий фактор розвитку стійкого міського середовища. Її значення полягає не лише у формуванні привабливого образу міста, а у створенні передумов для пішохідності, змішаного використання, локальної ідентичності, соціальної взаємодії та довговічності міської тканини. Внесок Леона Кріє засвідчує, що естетика може бути частиною цілісної урбаністичної моделі, а не стилістичним додатком. Приклади Cayalá і Brandevoort демонструють, що традиційні підходи до композиції, дрібний квартал, активні громадські простори й морфологічна цілісність підвищують життєздатність нових міських утворень. Досвід Philippe Pemezec показує, що естетично вивірене середовище може бути інструментом міського відродження, соціального різноманіття та зміцнення громадянської гордості. Водночас освітні ініціативи на кшталт The Aesthetic City доводять, що поширення цих підходів потребує не лише реалізованих кейсів, а й системної просвітницької діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Sánchez M., Godoy P. P., Krier L. Ciudad Cayalá, a New Extension of Guatemala City. *Journal of Traditional Building, Architecture and Urbanism*. 2021. No. 2. P. 126–137. DOI: <https://doi.org/10.51303/JTBAU.VI2.506>.
2. Paseo Cayalá. *Estudio Urbano*. URL: <https://estudiourbano.com.gt/en/urbanism/paseo-cayala/>.
3. Brandevoort – Masterplan. CKSA GmbH. URL: <https://cksa.de/portfolio/brandevoort-helmond/> (дата звернення: 08.03.2026).
4. The Town That Did The Impossible: Le Plessis Robinson. *The Aesthetic City*. URL: <https://theaestheticcity.com/2023/02/04/the-town-that-did-the-impossible-le-plessis-robinson/> (дата звернення: 08.03.2026).
5. Education. *The Aesthetic City*. URL: <https://theaestheticcity.com/education/> (дата звернення: 08.03.2026).

SOLOVIOV A., BLINOVA M.

THE AESTHETICS OF NEW URBANISM AS A FACTOR OF THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF THE URBAN ENVIRONMENT

This research examines the aesthetics of New Urbanism as an important factor in the sustainable development of the urban environment. It argues that aesthetic quality should be understood not as a secondary decorative feature, but as a component of socially cohesive, walkable, context-sensitive, and durable urban form. Particular attention is paid to the contribution of Leon Krier, the role of Philippe Pemezec, and the cases of Cayalá and Brandevoort. The paper also highlights the educational dimension of aesthetic urbanism through the initiatives of The Aesthetic City.

Key words: New Urbanism, urban aesthetics, sustainable urban development, walkability, place identity, human-scale urbanism.